Közösségi szolgálati továbbképzés 2 x 90 percben

A képzés célja: ***A képzés legfőbb célja, hogy rövid betekintést nyújtson az iskolai közösségi szolgálat tevékenységébe, illetve az élmények feldolgozásán keresztül felvázolja a működtetéssel járó pedagógus feladatokat. A foglalkozások további célja, hogy támogassa a pedagógusokat abban, hogy megfelelő módon szervezzék meg intézményükben az Iskolai Közösségi Szolgálatot.***

Részcélok:

- *Érzékenyítés a nyitottság és a társadalmi különbségek területén,*
- *Demokratikus partneri kapcsolat kialakításának modellezése,*
- *Élménypedagógia módszertani alapjainak megismerése,*
- *Együttműködő, kooperatív, kölcsönösség elve alapján mások felé nyitott tanári attitűd kialakítása,*
- *Olyan módszertani eszközrendszer elsajátítása az élménypedagógia vonatkozásában, amely biztosítja a közösségi szolgálat folyamatában a tanulók optimális fejlesztését, motivációját.*

Téma: *A közösségi szolgálatnak mint tanórán kívüli tevékenységnek a célja, hogy a pedagógusok megfelelő módon tudják a tevékenység alatt* **FELKÉSZÍTENI, KÍSÉRNI, TÁMOGATNI** *a diákokat, majd a szolgálat végeztével az* **ÉLMÉNYEK FELDOLGOZÁSÁBAN** *megfelelő módon kereteket teremtsenek a diákok számára. Fontos a felkészítés, a tevékenység, és a feldolgozás egysége, ugyanakkor a pedagógusok érzékenyítése is feladata a képzésnek, ezen keresztül ösztönözve és képessé téve őket arra, hogy tudják saját diákjaikat megfelelő módon motiválni és akár azt is elérni, hogy a diákok a tevékenység befejezését követően is szívesen önkénteskedjenek.*

Időtartam: *90 perc*

Résztvevők: *XVIII. kerületi pedagógusok és szakemberek*

Módszerek: *A képzés első 80 perce három csoportban zajlik*

frontális előadás, megbeszélés, kérdez-felelek, csoportmunka, páros munka, közös plakát-készítés, játék,

Eszközök: *projektor, laptop, post-it, toll, tábla, íróeszköz, üres lap,üres plakát*

KÖZÖS FOGLALKOZÁS – Marci vezeti

I. rész – 90 perc

1. 14.00-14.20

20 perc Bevezető játék: ***„Vélemény vonal" - mozgásos szociometrikus játék, a következő kérdésekkel:***

A terem egyik fele az 1-es fokozat a terem másik vége az 5 –ös fokozat. Mindenki osztályozza magát a következő instrukció szerint:

- *1-es szinte csak hallomásból ismerem az IKSz-et, 5-ös részt veszek az IKSz-ben.*
- *1-es nagyon feszült vagyok, 5 egyáltalán nem vagyok feszült.*
- *1-es nagyon érdekel az IKSZ, 5-ös nem nagyon érdekel az IKSZ.*
- *1-es azt gondolom, aktív leszek a mai nap, 5-ös azt gondolom, nem leszek aktív a mai nap.*
- *1-es azt gondolom, hatékony lesz a mai nap, 5-ös azt gondolom, nem lesz hatékony a mai nap.*
- *1-es nagyon szeretném már csinálni az IKSZ-et, 5-ös nem szeretném csinálni az IKSZ-et.*
- *1-es szerintem van értelme az IKSZ-nek, 5-ös szerintem nincs értelme az IKSZ-nek.*

A kérdések után a résztvevők leülnek az asztalhoz és válaszolnak a lapokon szereplő kérdésekre:

- *Anonim kérdésfelvetés, név nélküli vélemény-nyilvánítás a programmal kapcsolatban egy dobozban összegyűjtve. Előzetes elvárások, benyomások összegyűjtése.*
- *Mindenki válaszoljon a felvetett kérdésekre (Milyen elvárásai, félelmei vannak?Milyen hozadékra, nehézségre számít? stb). Csoportosítani a beérkezett válaszokat.*

3. 14.20-14.30

10 perc Közösségi szolgálati totó 13+1 kérdés ***egyéni feladat a totó kitöltése***

A totó közös kiértékelése, mindenki magának javítja a ppt-n kivetített és a képző által röviden véleményezett helyes válaszok alapján. Megkapják a Segédletet, amit majd otthon használhatnak. A totót legjobban kitöltők Közösségi Szolgálat kitűzőt kapnak.

2. Csoportbontás kialakítása: ***A nagy közös csoport három részre oszlik. A képzés három csoportban folytatódik. Mindenki kap egy képkockát 3 különböző képből. A képek a közösségi szolgálat egy-egy területének életképei. Amelyik képben megtalálja a helyét, abba a csoportba fog tartozni a résztvevő. Ebben a külföldi megfigyelők is aktívan részt tudnak venni.***

1. kép: → 1. csoport

2. kép: → 2. csoport

3. kép: → 3. csoport

4. 14.30-15.00

30 perc Érzékenyítés, felkészítés ***Az érzékenyítés szerepe, lehetőségei.***

4.1. 14.30-14.40

10 perc Előzetes ismeretek tapasztalatcseréje, megbeszélése.

- *Anonim kérdésfelvetés, név nélküli vélemény-nyilvánítás a programmal kapcsolatban egy dobozban összegyűjtve. Előzetes elvárások, benyomások összegyűjtése.*
- *Mindenki válaszoljon a felvetett kérdésekre (Milyen elvárásai, félelmei vannak?Milyen hozadékra, nehézségre számít? stb). Csoportosítani a beérkezett válaszokat.*

Az IKSZ alapcélok tisztázása: Pedagógiai, társadalmi, mentálhigiénés, személyiség-pszichológiai szempontok. Diák és pedagógus kompetenciák

Az érzékenyítésnek a tevékenység valamennyi érintett szereplőjét el kell érnie. A koordináló pedagógusnak gondolnia kell arra is, hogy a sikeresség érdekében– különböző mértékben ugyan -, de érzékenyítő feladatokat kell végeznie a kollégái, az intézményvezetés, a szülők, a fogadó intézmény munkatársai és ellátottjai körében is.

Az érzékenyítéssel kapcsolatos feladatok természetesen megoszthatók, például a fogadóintézmény, a szülő, idősebb diák is bevonható ebbe a tevékenységbe.

4.2. 14.40-15.00

20 perc Előadás *A tréner frontális előadás és ppt segítségével bemutatja az érzékenyítés témához kapcsolódó ismereteket.*

5. 15.00-15.15

15 perc Közös megbeszélés, kérdés-felelet

Az előadást követően a résztvevők megbeszélést tartanak az alábbi kérdések figyelembevételével három csoportban:

1) diák,

2) tanár,

3) fogadó intézmény

A következő kérdésre keresik a választ:

- Milyen az adott csoportra vonatkozó hatást látnak igazoltnak a közösségi szolgálat kapcsán?
- Ezeket hogyan rangsorolnák?
- Milyen nehézségek bontakozhatnak ki a megismert anyagokból? Hogyan lehet rá felkészülni, mi lehet a megoldásuk?

6. 15.15-15.30

15 perc Plakát-készítés*:*

Minden csoport egy-egy plakátot készít különböző címekkel: pl.: 1.csoport plakát: hatás a diákokra; 2.csoport: hatás a tanárokra, iskolára; 3.csoport: hatás a fogadó intézményre/társadalomra.

15.30-15.45 SZÜNET: a szünetben a csoportok kiegészítik egymás előzőleg elkészített plakátjait. A plenáris zárásnál lesz újra szerepük.

II.rész - ***90 perc***

7. 15.45-16.05

20 perc A kísérés szerepe, lehetőségei

7.1 15.45-15.50

5 perc Bevezető játék*: pl. mindenki hajtogasson papírból virágot (vágni, tépni nem szabad!), majd keresse meg azt/azokat, melyek a leginkább hasonlítanak az ő virágára. Ehhez a képző papírlapokat oszt ki a tevékenység előtt. A kialakult párok közösen dolgoznak majd tovább.*

7.2. 15.50-15.55

5 perc Páros feladat *A képző frontális kérdésekkel folytatja a foglalkozást.*

- Mi a szerepe a kísérésnek?
- Milyen feladatok társulnak hozzá?
- Milyen szabályai lehetnek?

A résztvevők a páros megbeszélés után az előre kiosztott post-it cédulákra írják rövid, egy-két szavas válaszukat. A képző a táblára, oszlopok címsorába írja az egyes kérdéseket. A résztvevők elhelyezik céduláikat a megfelelő oszlopban. Ezek után kerül sor a fogalom értelmezése, létjogosultsága, fő irányelveinek megismerése frontális előadás, megbeszélés formájában.

7.3. 15.55-16.05

10 perc Kísérés, (pedagógus szerepek)

Frontális előadás ppt segítségével: A kísérés a pedagógus általi támogatást jelenti a közösségi szolgálat végzése során. Ez bizalmi viszonyt igényel tanár és diák között. Új szerepe van itt a pedagógusnak, mert nem irányítója, hanem kísérője a diáknak, akinek mentális, technikai segítséget tud adni egyes szituációk alkalmával, vagy azon kívül. A kísérés részeként a feladattal megbízott pedagógus elérhető kell, hogy legyen a diákok számára a tevékenység alatt, illetve lehetőséget kell biztosítani a problémák felvetésére egyénileg és csoportosan. Ez fontos, hogy megszervezésre kerüljön a program során többször, ha valaki egyben végzi a közösségi szolgálatot, egy helyen.

Fontos a tevékenység folyamatos pedagógiai kísérése. Tehát jó, ha a pedagógus az első alkalmakon személyesen jelen van, majd ha időről időre megkérdezi a tanulót, milyen tapasztalatai, nehézségei voltak, figyelemmel kíséri a tanuló közösségi szolgálati naplójában vezetett sorokat. (Milyen célokat tűzött ki? Mit sikerült ezekből teljesíteni? Milyen tapasztalatai voltak a tevékenység végzése során?) Kell, hogy ezekről beszélhessen valakivel a tanuló. Fontos, hogy a koordinátor pedagógus a fogadó féllel, intézménnyel folyamatosan tartsa a kapcsolatot, időben értesüljön a felmerülő nehézségekről, szükség esetén segítőként be tudjon lépni a folyamatba. Számon kell tartania, melyik tanuló, milyen tevékenységet végez, jelen kell lennie a folyamatban. Kiemelt jelentősége van annak, hogy a program lehetőséget biztosítson a tanulók szemléletének formálására, ez legjobban a személyes kapcsolatokon keresztül valósulhat meg. Fontos tudatosítani a tanulókban személyes felelősségüket: például, ha megbeszélnek egy találkozást az érintettekkel, akkor ahhoz tartsák magukat, az érintett tudjon róla, hogy a tanuló mennyi ideig fogja őt látogatni.

A program kísérésének annak belátását is segítenie kell, hogy a tanulók nem egyszerűen adnak valamit, hanem mérhetetlen sokat kapnak azoktól, akikkel együtt tevékenykednek (a kölcsönösség elve alapján). A reflexióra a program során is több ízben egyénileg és csoportosan is lehetőséget kell adni, először az első 5 óra teljesítését követően.

A pedagógus nem a megszokott szerepben van a programban jelen. A feladat megszervezésében segíti a diákot, de nem vele bonyolódik le a program, ilyen értelemben külső megfigyelő. Fontos, hogy ezt a szerepét tartsa a program során. Kérdezze meg rendszeresen, hogy miként sikerült a tevékenysége a rábízott diákoknak személy szerint. Erre lehet egy külön fogadóórai időpontot adni a diákoknak, lehet spontán kérdezni őket vagy osztályfőnöki óra keretében feldolgozni az élményeket. Fontos, hogy ez napirenden legyen. A diákok tudják, hogy ilyen jellegű problémáikkal mindig megkereshetik a pedagógust. A kísérés

folyamatát a felkészítés időszakában lehet megalapozni, illetve a személyes megbeszéléseket egészítik ki a közös megbeszélések.

8. 16.05-16.25

10 perc **Diák-beszámolók**

A három csoporthoz lenne külön diák, hogy beszélgethessenek vele Olyan diákok beszámolóira kerül sor, akik részt vettek már közösségi szolgálati tevékenységben. Őket kérdezni is lehet.

A programban résztvevő diákok azokat a helyzeteket idézik fel a kapcsolattartók, a program- és intézményvezetők előtt, amelyekben azt élték meg, hogy akkor és ott segíthettek.

KÖZÖS FOGLALKOZÁS

10 perc Beszélgetőkör

Majd közös megbeszélés, beszélgetés az alábbi kérdések, illetve a diákok által elmondottak kapcsán: (Ha nehézkesen indul a válaszolás, mozgásos játékká alakítható a kérdés-felelet: pl. akinek tovább dobom a labdát, az válaszol a következő kérdésre).

- Milyen előzetes véleményem volt a programról?
- Milyen volt az első benyomásom, amikor végeztem a tevékenységet?
- Miért ezt a területet választottam?
- Milyen körülmények befolyásolták a tevékenységet?
- Milyen pedagógiai mozzanatai voltak a tevékenységnek?
- Mit kellene másként szervezni?
- Igazolta a tapasztalat előfeltevéseit vagy cáfolta?
- A tapasztalatomat milyen tárgy, jelkép fejezheti ki?
- Hogyan tudom a tantervi anyagba integrálni a diákok által szerzett élményeket?

9. 16.25-16.45

20 perc Lezárás, feldolgozás.

9.1. 16.25-16.55

30 perc Lezárás módjai, lehetőségei

3 jó gyakorlat bemutatása röviden a lezárásra, élmények feldolgozásra fókuszálva: egyházi iskola, Waldorf, Karinthy Gimnázium. Kitérnek saját gyakorlatuk forgatókönyvére is.

10. 16.55-17.00

5 perc Forgatókönyv-készítés

A párok közösen felvázolnak egy nagy méretű papírra egy rövid forgatókönyv-lehetőséget saját iskolájuk adottságait és lehetőségeit figyelembe véve. A következő szempontokat kell figyelembe venniük:

- Hogyan illeszkedik a tanév rendjébe?
- Hogyan és miért illeszkedik az iskola arculatához?
- Hogyan és kitől kérhető segítség a szervezéshez, működtetéshez?
- Hogyan vonhatók be a diákok, kollégák, szülők, település, stb. a programba úgy, hogy magukénak érezzék?
- Hogyan népszerűsíthető? Mivel lehet elérni a folyamatosságot?

Ha kevés az idő otthon befejezik.

Az elkészült plakátok kikerülnek a táblára.

11. 17-17.25

25 perc Összegzés, lezárás.

A 3 csoport egy teremben jön össze összegzésre. A 3 plakát középre téve.

11.1.Hozzászólások , utána interaktív beszélgetés:

A foglakozás során felmerülő kérdések tisztázása, a lényeges elemek újbóli kiemelése.

11.2. Az anonim kérdésfelvetés *kapcsán megfogalmazott gondolatok közös megbeszélése. A megbeszéléshez a szünetben készített plakátok is felhasználhatók. Ezeket középre téve lehet átbeszélni.*

11.3. Gyufaperc

Rövid résztvevői reflexiók megfogalmazása.

Mellékletek

Iskolai Közösségi Szolgálat Totó

1. *kérdés Az iskolai közösségi szolgálat mikor érettségiző diákokra vonatkozik elsőként?*
    a) *az idén érettségizőkre már vonatkozik*
    b) *2016. januárja után érettségiző diákokra vonatkozik*
    c) *A 2015. januárja után érettségiző diákokra vonatkozik*
2. *kérdés Hány óra közösségi szolgálatot kell teljesítenie egy diáknak összesen?*
    a) *60 óra*
    b) *50 óra*
    c) *40 óra*
3. *kérdés Mennyi idő van az 50 órából a felkészítésre és feldolgozásra?*
    a) *5-5 óra áll rendelkezésre, de kevesebb is lehet ebben az esetben nő a tevékenységre fordított idő*

b) *3-3 óra maximálisan, ezért a tevékenységre fordítható teljes idő 44 óra.*

c) *50 óra van tevékenységre ezen felül van a felkészítés és feldolgozás kontaktórája, amelynek időkerete nincs meghatározva*

4. *kérdés Milyen területeken lehet a közösségi szolgálatot végezni?*

   a) *csak szociális és környezetvédelmi területen:*

   b) *7 különböző területen: egészségügyi, szociális és jótékonysági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelemi, katasztrófavédelmi, óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, idős emberekkel közös sport- és szabadidős tevékenység.*

   c) *4 területen: oktatás, szociális, katasztrófavédelem, környezetvédelem.*

5. *kérdés Naponta hány óra tevékenységet lehet végeznie a diákoknak?*

   a) *5 óra tevékenység lehet maximálisan*

   b) *hétvégén 5 óra, hét közben 3 óra*

   c) *3 óra tevékenység számolható el mindennap*

6. *kérdés Mely évfolyamok számára kötelező a közösségi szolgálat?*

   a) *7-12. évfolyamok*

   b) *9-12. évfolyam*

   c) *9-11. évfolyam*

7. *kérdés Lehetséges-e egy év alatt teljesíteni a közösségi szolgálatot?*

   a) *Nem lehetséges, mert elosztva kell megszervezni évente 16-17 órában.*

   b) *Lehetőség szerint 3 évre elosztottan kell megszervezni, de az iskola dönthet úgy, hogy 1 évfolyamra koncentrálva szervezi meg.*

   c) *Csak akkor lehet kevesebb évfolyamra koncentrálva megszervezni, ha egy diák több tevékenységben vesz részt.*

8. *kérdés Ki a felelős a közösségi szolgálat megszervezéséért az iskolában?*

   a) *az igazgató*

   b) *az igazgató által kinevezett koordinátor*

   c) *a kinevezett koordinátor, ha ilyen nincs az osztályfőnökök*

9. kérdés Munkavégzésnek számít-e a közösségi szolgálat?

a) Természetesen munkavégzés, ezért munkakönyvre is szükség van.

b) Nem munkavégzés, segítő tevékenység.

c) Csak önkéntes szerződéssel lehet végezni.

10. kérdés A Közérdekű önkéntes törvény hatálya alá esik-e a közösségi szolgálat?

a) Igen, ez a fő jogszabály, ami rendelkezik végzéséről.

b) Félig vonatkozik, a diákokra vonatkozó rendelkezéseket kell betartani.

c) Nem vonatkozik rá csak a Nemzeti köznevelési törvény jogi értelemben.

11. kérdés A közösségi szolgálati naplót ki tölti ki?

a) Ez az a dokumentum, amit a diák visz magával tevékenységeihez és vagy a koordinátor vagy a fogadó szervezet megbízott felelőse írja alá a teljesített tevékenységeket, míg egyéb részeit a diák tölti ki.

b) Ez az iskolában őrzött napló, amit az osztályfőnök tölt ki.

c) Ezt a dokumentumot a fogadó szervezetek őrzik és töltik ki.

12. kérdés Igazolást mikor kell kiadnia az iskolának?

a) Minden évben minden diák számára a teljesített órákról.

b) Csak akkor, amikor az iskolát elhagyja a diák és átiratkozik egy másik intézménybe tanulmányai alatt.

13. kérdés Hová kell bejegyezni a bizonyítványba az évi teljesített órákat?

a) A megjegyzés rovatba kell bejegyezni.

b) Tantárgyként kell bejegyezni.

c) Tanórán kívüli tevékenységként az utolsó tantárgy utáni sorba.

+1 kérdés Milyen módon történik az értékelése a közösségi szolgálat végzésének?

a) Nincs érdemjeggyel értékelés csak feldolgozás, reflexió

b) Érdemjeggyel történik

c) Kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg

2. melléklet Módszertani Segédlet és TÁRS-program beszámoló kötet

http://www.kozossegi.ofi.hu/Contents/ShowContentByTitle?title=Let%C3%B6lt%C3%A9sek

Iskolai Közösségi Szolgálat TÁRS-program: http://www.kozossegi.ofi.hu/Contents/ShowContentByTitle?title=Let%C3%B6lt%C3%A9sek

3. melléklet

Ppt-k

4. melléklet Szakirodalom a közösségi szolgálat témájában angol nyelven

1. What-is-service-learning?: http://www.servicelearning.org/what-is-service-learning

2. Minnesota Egyetem Közösségi Szolgálat Központjának honlapja: http://www.servicelearning.umn.edu/

3.Barbara A. Lewis: The Teen Guide to Global Action, How to connect with Others (Near and Far) to create social Change, free spirit,USA, 2008

4. Barbara A. Lewis: The Kid's Guide to Service Projects, free spirit, USA, 2009

5. Susan Benigni Cipolle: Service_Learning and Social Justice, Rowman and Littlefield Publishers, New York, 2010.

6. Shelly H. Billing, (2000): Research on K-12 School-Based Service-Learning: The Evidence Builds. Phi Delta Kappan. ***May 2000****. 658-664. http://www.civicyouth.org/PopUps/Billig_Service_Learning.pdf*

7. Andrew Furco, (1996): Service-Learning: A Balanced Approach to Experiential Education, Barbara Taylor, ed., Expanding Boundaries: Serving and Learning *(Washington, D.C.: Corporation for National Service, 1996), 2-6. http://www.conferences.uiuc.edu/FSI/PresenterMaterials2011/Campbell_Article.pdf*

8. K-12 Service-Learning Standards for Quality Practice. National Youth Leadership Council. ***2008*** *URL: http://nylc.org/sites/nylc.org/files/files/Standards_Oct2009-web.pdf*

9. Christine I. Celio, Joseph Durlak, Allison Dymnicki (2011): A Meta-analysis of the Impact of Service-Learning on Students. Journal of Experiental Education. ***2011, Volume 34, No2.*** *164-181*

Iskolai Közösségi Szolgálat Totó

1. kérdés Az iskolai közösségi szolgálat mikor érettségiző diákokra vonatkozik elsőként?
    a) az idén érettségizőkre már vonatkozik
    b) 2016. januárja után érettségiző diákokra vonatkozik
    c) A 2015. januárja után érettségiző diákokra vonatkozik
2. kérdés Hány óra közösségi szolgálatot kell teljesítenie egy diáknak összesen?
    a) 60 óra
    b) 50 óra
    c) 40 óra
3. kérdés Mennyi idő van az 50 órából a felkészítésre és feldolgozásra?
    a) 5-5 óra áll rendelkezésre, de kevesebb is lehet ebben az esetben nő a tevékenységre fordított idő
    b) 3-3 óra maximálisan, ezért a tevékenységre fordítható teljes idő 44 óra.
    c) 50 óra van tevékenységre ezen felül van a felkészítés és feldolgozás kontaktórája, amelynek időkerete nincs meghatározva
4. kérdés Milyen területeken lehet a közösségi szolgálatot végezni?
    a) csak szociális és környezetvédelmi területen:
    b) 7 különböző területen: egészségügyi, szociális és jótékonysági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelemi, katasztrófavédelmi, óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, idős emberekkel közös sport- és szabadidős tevékenység.
    c) 4 területen: oktatás, szociális, katasztrófavédelem, környezetvédelem.
5. kérdés Naponta hány óra tevékenységet lehet végeznie a diákoknak?

a) 5 óra tevékenység lehet maximálisan

b) hétvégén 5 óra, hét közben 3 óra

c) 3 óra tevékenység számolható el mindennap

6. kérdés Mely évfolyamok számára kötelező a közösségi szolgálat?

a) 7-12. évfolyamok

b) 9-12. évfolyam

c) 9-11. évfolyam

7. kérdés Lehetséges-e egy év alatt teljesíteni a közösségi szolgálatot?

a) Nem lehetséges, mert elosztva kell megszervezni évente 16-17 órában.

b) Lehetőség szerint 3 évre elosztottan kell megszervezni, de az iskola dönthet úgy, hogy 1 évfolyamra koncentrálva szervezi meg.

c) Csak akkor lehet kevesebb évfolyamra koncentrálva megszervezni, ha egy diák több tevékenységben vesz részt.

8. kérdés Ki a felelős a közösségi szolgálat megszervezéséért az iskolában?

a) az igazgató

b) az igazgató által kinevezett koordinátor

c) a kinevezett koordinátor, ha ilyen nincs az osztályfőnökök

9. kérdés Munkavégzésnek számít-e a közösségi szolgálat?

a) Természetesen munkavégzés, ezért munkakönyvre is szükség van.

b) Nem munkavégzés, segítő tevékenység.

c) Csak önkéntes szerződéssel lehet végezni.

10. kérdés A Közérdekű önkéntes törvény hatálya alá esik-e a közösségi szolgálat?

a) Igen, ez a fő jogszabály, ami rendelkezik végzéséről.

b) Félig vonatkozik, a diákokra vonatkozó rendelkezéseket kell betartani.

c) Nem vonatkozik rá csak a Nemzeti köznevelési törvény jogi értelemben.

11. kérdés A közösségi szolgálati naplót ki tölti ki?

a) Ez az a dokumentum, amit a diák visz magával tevékenységeihez és vagy a koordinátor vagy a fogadó szervezet megbízott felelőse írja alá a teljesített tevékenységeket, míg egyéb részeit a diák tölti ki.

b) Ez az iskolában őrzött napló, amit az osztályfőnök tölt ki.

c) Ezt a dokumentumot a fogadó szervezetek őrzik és töltik ki.

12. kérdés Igazolást mikor kell kiadnia az iskolának?

a) Minden évben minden diák számára a teljesített órákról.

b) Csak akkor, amikor az iskolát elhagyja a diák és átiratkozik egy másik intézménybe tanulmányai alatt.

13. kérdés Hová kell bejegyezni a bizonyítványba az évi teljesített órákat?

a) A megjegyzés rovatba kell bejegyezni.

b) Tantárgyként kell bejegyezni.

c) Tanórán kívüli tevékenységként az utolsó tantárgy utáni sorba.

+1 kérdés Milyen módon történik az értékelése a közösségi szolgálat végzésének?

a) Nincs érdemjeggyel értékelés csak feldolgozás, reflexió

b) Érdemjeggyel történik

c) Kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg

AZ IKSZ tervezés-működtetése során szem előtt tartandó legfontosabb alapelvek

A kölcsönösség elve azt jelenti, hogy egyszerre kell a szolgálat jellegnek és az élménypedagógia alapú tanulásnak megvalósulnia. Pl. A szemétszedés önmagában csak önkéntességként, azaz szolgálatként értelmezhető. A közösségi szolgálat jelleghez szükséges egy fajta tanulási folyamat jelenléte is pl. a szelektív hulladékgyűjtés tanulmányozása, kapcsolatfelvétel a szemét elszállító szervezetekkel, stratégia kidolgozása a környezetvédelmileg fenntartható megoldásokra.

Részrehajlás mentesség elve, hogy nem lehet rokonoknál egyáltalán végezni a közösségi szolgálatot.

Együttműködés elve, hogy a fogadó szervezetnél és az iskolában is a közösségi szolgálat kapcsán partneri viszony szükséges, nem lehet alá-fölé rendeltségről szó sem a pedagógus-diák, sem a fogadó szervezet-diák, sem az ellátott-diák viszonyában.

A változatosság elve, hogy lehetőség szerint több tevékenységből (min. 3) tevődjön össze az 50 óra, ugyanakkor rendszeresen ismétlődő tevékenységekre épüljön az 50 óra nagyobb része.

Arányosság elve azt jelenti, hogy olyan szervezetnél, amelyiknek az illető diák tagja csak részben végezheti szolgálatát, hogy a pályaorientáció, változatosság és egyéb őt érintő szempontok érvényesülhessenek.

A helyi közösség erősítésének elve azt jelenti, hogy a tevékenység vagy az iskola környezetében néhány kilométeres körzetben vagy a lakóhely környezetében kell, hogy megvalósuljon a helyi közösség javára.

Önkéntesség elve a diákok szabad tevékenység kiválasztásában kell, hogy érvényesüljön, ami azt jelenti, hogy a szülőkkel, tanárokkal való egyeztetés alapján az iskola által megszervezett vagy maguk által javasolt és az iskola által elfogadott tevékenységek közül a diákok kiválasztják az általuk végzendő tevékenységeket.

Fenntarthatóság elve azt jelenti, hogy olyan tevékenységekben vegyenek részt a diákok elsősorban, amelyek hosszú távon fenntarthatók és a további diák évfolyamok számára is pedagógiailag előnyösek. Vagyis nem érdemes gyermekotthonnak olyan sportokat, rendezvényeket szervezni (pl. squash-mérkőzések), amit nem lehet hosszú távon finanszírozni és csak frusztrációt okoz. Viszont költséget nem igénylő, könnyen megszervezhető tevékenységekbe érdemes bevonni pl. gyermekotthonok, szociális intézmények lakóit.

Tervezés a közösségi szolgálatra az iskolákban I.

Az igazgató feladata, hogy kinevezze a koordinátort

1. Tapasztalatok összegyűjtése*:*

Az elindulásnál segítségünkre lehetnek az alábbiak:

- a tanulók ötletei, motivációi,
- pedagógusi kör ötletei, tapasztalatai, motiváltsága,
- az intézmény arculata,
- szülők ötletei, tapasztalatai,
- korábbi gyakorlatok, szemlélet megléte,
- a pedagógiai programmal összhangban lévő tevékenységi körök listája,
- önkormányzattal, civil szervezetekkel való együttműködés lehetőségei.

Érdemes a külső partnerek felkeresése kapcsán **a kereső felületünket** használni (www.kozossegi.ofi.hu), de érdemes **felvenni a kapcsolatot**:

- a helyi önkéntes centrumokkal is, amelyek segíteni tudnak a fogadó helyek kiválasztásában:

- illetve a helyi önkormányzattal, ahol nagyon sok fogadó intézmény, feladat lehet.

Célszerű hosszú távon lefedni a jogszabályban meghatározott hét terület mindegyikét.

2. Eldöntendő, megválaszolandó kérdések:

- Kiknek az együttműködésére, segítségére számíthat a pedagógus?
- Milyen intézményen belüli és iskolán kívüli tevékenységeket szervez meg az iskola?
- Mely időszakokban (pl. nyáron vállalja-e a megszervezéssel járó nehézségeket)?
- Mik az egyes tevékenységek pedagógiai céljai? (→ezek megfogalmazása)
- Hogyan valósítható meg a tevékenységek arányainak meghatározása, intézményi arculathoz illesztése?
- Milyen eljárás részeként kerülnek be a pedagógiai programba a közösségi szolgálat iskola arculatába illeszkedő tevékenységi körei?
- Hogyan valósítható meg a kísérés?
- Hogyan valósítható meg a megfelelő dokumentáció?

(Különös tekintettel például a közösségi szolgálati napló beszedésének, naplóba való átvezetésének rendszeres átgondolására. Elég, ha a koordinátor igazolja a teljesített órákat, illetve külső helyszín esetén az ottani mentor vagy koordinátor?)[1]

A kitűzhető célok tisztázása intézményre lebontottan:

- Tudatos nyitás a társadalom felé az élménypedagógia eszközeivel,
- Szociális, társadalmi érzékenyítés,
- Tanár-diák-szülő viszony,
- Pályaválasztás,
- Az agresszió csökken ott, ahol a diákok részt vesznek közösségi szolgálatban,
- Az iskolai keretek között rosszul teljesítők számára kitörési lehetőség,
- A tanuláshoz való viszony javítása,
- Életstratégia ösztönzése, önismeret

Tervezés a közösségi szolgálatra az iskolákban II.

3. Az elinduláshoz szükséges feladatok

[1] A megfelelő sablonokat megtalálja a honlapon a következő linken: http://kozossegi.ofi.hu/Contents/ShowContentByTitle?title=Let%C3%B6lt%C3%A9sek

- A tanulókat tájékoztatni a lehetőségekről[2] – **koordinátor, osztályfőnök**

Fontos, hogy a tanulók maguk választhassák ki a végzett tevékenységet!

- A szülők tájékoztatása - **koordinátor, osztályfőnök**
- Jelentkezési lapok kitöltése szülői aláírással (hozzájárulási nyilatkozat) - **koordinátor, osztályfőnök**
- Adott intézmények megkeresése a választások ismeretében – **koordinátor**
- A részletek tisztázása, megállapodás a fogadó intézményekkel (együttműködési megállapodás – felügyelet, kísérés, aláírás, pontos tevékenységek, jogok, kötelezettségek, elérhetőségek, stb) - **koordinátor**
- A szolgálat és tanulás jelleg meglétéről való gondoskodás, az alapelvek érvényesítése - **koordinátor**
- A felkészítés és feldolgozás kereteinek tisztázása - **koordinátor, osztályfőnök**
- A felkészítés, érzékenyítés, kísérés, pedagógiai feldolgozás és az elismerés megfelelő megléte - **koordinátor**
- Az egyes feladatokhoz megfelelő óraszám hozzárendelése (felkészítés+tevékenység+kísérés, feldolgozás, zárás) – **koordinátor**
- Az együttműködésben, a koordinátor munkájának segítésében részt vevők feladatkörének tisztázása (az intézményvezetés szerepe, támogatásának lehetőségei) – **koordinátor**
- A szükséges dokumentációs feladatok tisztázása az érintettekkel, illetve az adminisztráció előkészítése – **koordinátor**
- Az Iskolai Közösségi Szolgálat tanév rendjébe történő illesztésének kidolgozása (pl. tanév első napja felkészítés, utolsó napja zárás)– **koordinátor**
- **Regisztráció, illetve saját profil kialakítása a Portálon (www.kozossegi.ofi.hu)– koordinátor, intézményvezetés**

A koordinátor segítségére lehet(nek) az intézményvezetés, osztályfőnökök, idősebb diákok, iskolatitkárok, a diákönkormányzat tagjai, szülők, a fogadó intézmény munkatársai, diákszervezetek, önkormányzat, civil együttműködésben jártas szervezetek, stb. A terhek az együttműködés révén nem sokasodnak, hanem megoszlanak. Röviden érdemes végiggondolni, miként lehet a feladatokat ügyesen szétosztani.

A tevékenységek elismeréséért – iskolavezetés, szponzor támogatása szükséges lehet. A szponzor, aki lehet a szülők révén részese a tevékenységeknek, tudja biztosítani az esetleges utazási költséget, alapanyagokat, felszerelést, megkülönböztető jelzést (kitűző, trikó) a diákok számára.

I. Érzékenyítés

[2] Egy nevelési-oktatási intézmény jó esetben több tevékenységet szervez meg több fogadó szervezetnél. Egy közösségi szolgálati program keretében több tevékenységet célszerű megszervezni, sőt az a jó, ha minél gazdagabb kínálatot tud nyújtani diákjainak, amelyen belül választhatnak a tanulók. A jogszabály hét különböző tevékenységi kört határoz meg. Ebben az esetben az iskola több szervezettel köthet, szervezetenként önálló együttműködési megállapodást, de ennek megkötése csak a mentort igénylő programok esetén kötelező.

Rossz célok:

- *Ismerjek meg a fogyatékkal élő gyerekeket,*
- *Szeretetet fogunk adni,*
- *Tudjak le az 50 órát.*
- *10 méteres kerítés legyen lefestve.*

Jó célok:

- ✓ *Szeretném megtudni miként élnek ezek a gyerekek,idősek*
- ✓ *Hogyan érzik magukat reggel, délben vagy este, mi az, ami miatt ők szomorúak, mivel lehet őket felvidítani.*
- ✓ *Szeretném elérni azt, hogy várjanak, amikor hozzájuk megyek, vagy hogy érezzem azt, hogy fontos vagyok nekik.*
- ✓ *Célom az, hogy figyeljem saját érzéseimet, amikor készülök a feladatra, amikor végzem a tevékenységet, amikor találkozom egy ott dolgozóval, vagy ellátottal.*

A diákok motivációját szolgálhatja, ha az adott évre idézetet választhatnak, logot készíthetnek az évfolyam IKSZ naplójára. Fontos, hogy a diákok szabadon választhassanak az iskola által nyújtott tevékenységekből (szülői hozzájárulással, osztályfőnöki támogatással), sőt javasolhassanak tevékenységeket. Ez is motiválóan hat rájuk.

II. Kísérés

***Adminisztratív feladatok*:** A tanuló osztályfőnöke vagy az ezzel a feladattal megbízott pedagógus a tanuló előmenetelét rögzíti a dokumentumokban.

Pedagógiai feladatok:

Fontos a tevékenység folyamatos pedagógiai kísérése. Szükséges a kapcsolattartás és a folyamat nyomon követése. A kísérés segítséget jelent a tevékenység, társadalmi probléma, tananyag összekapcsolásában is.

Új szerepe van itt a pedagógusnak, mert nem irányítója, hanem kísérője a diáknak, akinek mentális, technikai segítséget tud adni egyes szituációk alkalmával, vagy azon kívül.

Jó, ha a felelős pedagógus:

- az első alkalmakon személyesen jelen tud lenni,
- tudja, mit tevékenykednek a diákok,
- időről időre megkérdezi a diákot, hogy milyen tapasztalatai, nehézségei voltak,
- biztosítja, hogy a tanulónak legyen lehetősége megbeszélni a tapasztalatait, problémáit, sikereit,
- alkalmat teremt arra, hogy a diák többször is reflektáljon saját tevékenységére,
- rendszeres kapcsolatra törekszik a fogadó intézményekkel.

Éppen ezért elvárható, hogy a koordináló pedagógus:

- tudjon a felmerülő nehézségekről,
- szükség esetén be tudjon lépni segítőleg a folyamatba,
- számon tartsa, hogy éppen melyik diák, hol, milyen tevékenységet végez.
- elérhető legyen a diákok, szülők és a fogadó intézmények számára is.

A kísérés legfontosabb kérdései: Milyen célokat tűzött ki a diák? Mit sikerült ezekből teljesíteni? Milyen tapasztalatai voltak a tevékenység végzése során? A program során érdemes konzultációkat, élményfeldolgozó órákat tartani csoportosan, ahol a különböző tevékenységben részt vevő diákok egymással osztják meg, pedagógus vezetésével élményeiket és tapasztalataikat[3].

A pedagógiai célok egyik fontos eleme, hogy a program lehetőséget biztosítson a diákok szemléletének formálására, ami csak **személyes kapcsolatokon, a tevékenységre való reflexión[4] keresztül** valósulhat meg.

III. Lezárás

Mit ne tegyünk a zárással kapcsolatban?

- *Ne kapcsolódjon „számszerű" értékelés a közösségi szolgálat tevékenységeihez!*
- *Ne legyen kötelező jellegű a zárásban való aktív részvétel!*
- *Ne minősítsük negatívan a tevékenység diákra tett hatását!*

[3] A feldolgozásban is fontos szerepe lehet az élmények „közzétételének". Erre helyet biztosíthat az iskola honlapja, újságja, a közösségi szolgálat portál vagy a facebbok-oldal is. www.kozossegi.ofi.hu **https://facebook.com/kozossegi.szolgalat**

[4] **I. reflexió:** Erre a találkozásra akkor kerül sor, amikor a tanulók már legalább négy alkalommal végeztek szolgálatot. Ezen egy tanár és egy már tapasztalt, idősebb diák vezetésével mindenki bemutatja a végzett szolgálatot, és beszámol arról, hogy mit adott és mit kapott. Ötletbörzével segítjük egymást a szolgálatban. Egy kiscsoportba (6-7 fő) különböző tevékenységet végző diák kerül.

II. reflexió: Beszélgetés egy-egy intézményhez kapcsolódó diákokkal a végzett munka örömeiről, nehézségeiről.

A zárás megvalósításának módjairól:

Év végén az utolsó napokban kerülhet sor egy iskolai szintű seregszemlére, ahol a különböző tevékenységeket végző diákok bemutatják a többi diáknak, hogy mit csináltak az év során. Ez motiváló az alsóbb évfolyamok számára, de a már Közösségi szolgálaton túl lévő diákok is láthatják, hogy milyen új élmények vannak az általuk megismert élményekhez képest. Mindez együtt járhat oklevél átadásával vagy bármilyen más szimbolikus köszönetnyilvánítással a diákok, fogadó intézmények felé. A seregszemlére az iskola döntése alapján meg lehet hívni a fogadó szervezetek képviselőit, szülőket is, ez sokat jelent a résztvevő diákoknak.

A programban résztvevő diákok azokat a helyzeteket idézik fel a kapcsolattartók, a program- és intézményvezetők előtt, amelyekben azt élték meg, hogy akkor és ott segíthettek. Tablókkal, video- és hangfelvétellel, zenei előadással, diavetítéssel, élménybeszámolóval mutatják be féléves munkájukat és osztják meg mindenkivel a végzett szolgálattal kapcsolatos érzéseiket, gondolataikat. A tanulók egymás beszámolóját hallgatva értékelhetik önmagukat. Iskolában a közösségi szolgálati program zárását az utolsó két tanítási napon célszerű megszervezni.

Az „önként választott" tevékenység, mint az érettségi előfeltétele első hallásra paradoxonnak tűnik. Az önkéntesség olyan tevékenység, amelyet a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez más személy, személyek vagy a közösség javát szolgálva. A kritériumokból az önkéntesség sokfélesége következtében nem mindig mindegyik van jelen egyszerre a többivel. Sajátos értékeket hordoz magában, amely megkülönbözteti a fizetett munkától. Önmagában jó és értékes, egy mód, mellyel képessé tehetjük az állampolgárokat, hogy aktív szerepet vállaljanak mind tágabb földrajzi, mind szűkebb érdekközösségekben, miközben kielégíthetik az önkéntes tevékenységre irányuló vágyaikat önkéntesként. Az önkéntesség az egyik eszköze az esélyegyenlőség fejlesztésének, hozzájárul a szegénység, a kirekesztődés csökkentéséhez és a foglalkoztatottság növeléséhez, de nem helyettesítheti a fizetett munkaerőt.

A közösségi szolgálat előszobája lehet az egész életen át tartó önkéntes tevékenységeknek, amelyhez kedvet teremt a közösségi szolgálat az élménypedagógia eszközeivel.

<u>A program zárásához</u> felhasználásra javasolt kérdések:

A közösségi szolgálatban fontos…

- a segíteni akarás
- hogy közösségben legyek
- hogy szakmai tapasztalatot gyűjtsek
- hogy a szeretetemet átadhassam
- hogy érettségi bizonyítványt kapjak
- hogy egyéb feladatokat végezhessek: _____

Hogyan készültem a tevékenységre, kivel beszéltem meg az élményeimet:

- egyénileg lelkileg felkészítettem magam
- tanárom segített
- szüleimtől kaptam támogatást
- barátaimmal beszéltem róla
- szükség lett volna még megismerni: _____

A közösségi szolgálat szépségei – tapasztalatok:

_____

A közösségi szolgálat nehézségei – tapasztalatok:

Menetrend

Időpont	feladat
szeptember, október	Egyeztetés az intézményekkel
október közepe	Az előző évben végzett diákok beszámolói
október közepe	Egyeztetés az osztályfőnökökkel és kísérő tanárokkal
október közepe	Bevezető foglalkozás (2 óra)
október vége	Szolgálati helyek bemutatása (2 óra)
október vége	Jelentkezés
november eleje	Beosztás és a választott feladatok átadása
november eleje - június eleje	**Szolgálati program**
január vége	I. reflexió (2 óra)
március-április	II. reflexió (2 óra)
június eleje	Zárás (5 óra)

Módszertani ötlettár:

Kezdéshez, érzékenyítéshez, kíséréshez, reflexiókhoz, záráshoz használható ötletek:

- Bemutatás rajzban: jellegzetességek, kedvencek, tevékenységre utaló tárgyak megjelenítésével utalhat magára a bemutatkozó
- Egymás bemutatása: a párba rendeződő résztvevők egy percet kapnak a megbeszélésre, majd sorra bemutatkoznak úgy, hogy a párok egymást mutatják be.

- Gyufaperc: amíg elég egy szál gyufa a bemutatkozó vagy a tréner kezében, addig beszélhet az éppen sorra kerülő résztvevő magáról.

- Gondolattérkép (A készített gondolattérkép egy nagy, összetett kép a közösségi szolgálattal és a képzéssel kapcsolatos véleményekről. A résztvevők maguk írják, rajzolják meg a vizuális elemeket, így egyrészt megvalósul az aktív, saját részvétel; másrészt valós elemek jönnek elő a kérdésfeltevések kapcsán. Tárgya a közösségi szolgálat. A fő témák a központból ágaznak ki. Az ágak tartalmazhatnak egy kulcsszót, amely nyomtatott betűvel egy kapcsolódó vonalon helyezkedik el. A főágakhoz kapcsolódnak a kevésbé fontos információk kisebb elágazásokon. Végül az ágak egy csomópontokkal kapcsolódó szerkezetet alkotnak. Gazdagítható színekkel, képekkel, kódokkal, dimenziókkal, hogy érdekesebb, szebb és személyesebb legyen.)
- Címerkészítés: „A foglalkozás egésze nagy csoportban zajlik. A résztvevők egy-egy borítékot húznak a trénertől. A borítékokban az IKSz 7 különböző területéhez kapcsolódóan 7 kép egy-egy darabja található. A képeket a tréner előzőleg a csoportlétszámtól függően 4-5 darabra vágta. A feladata, hogy az azonos kép puzzle-darabjait birtokló résztvevők megtalálják egymást, s így alkossanak kisebb létszámú csoportokat. Az első feladat, hogy ezekben a csoportokban beszéljék meg milyen célokkal jöttek erre a képzése, mik az elvárásaik mit szeretnének, hogy teljesüljenek, milyen eredményeket várnak. Ezt minden kis csoportnak címerben kellene megjelentetnie. Amikor ez készen van, akkor minden kiscsoport bemutatná a saját címerét. Ezek után szintén mindenki elvonul ugyanazon kis csoportokba és a címer hátlapjára mindenki egyénileg felírja, hogy a célok megvalósulásáért mit hajlandó megtenni. Ezt is felolvassák nagycsoportban."

Érzékenyítéshez, kíséréshez használható ötletek:

- Jégtábla-módszer: A jégtáblákat papírlapok jelképezik. A résztvevők egy részének ezeken a jégtáblákon kell „megkapaszkodnia" úgy, hogy a cipője talpával igyekezzen a lehető legnagyobb felületet lefedni belőle. A csoport más tagjainak közben az a feladatuk, hogy minél nagyobb darabokat „olvasszanak le" a jégtáblákból úgy, hogy letépik a cipők alól kilógó részeket. A játék célja az, hogy a játszók felismerjék: azok lesznek sikeresek a feladatban, akik rájönnek, hogy nem egyedüliként kell „megmaradniuk" a jégtáblákon, hanem másokkal összefogva, együtt, csoportban – hiszen így nagyobb felületet képesek megvédeni az „olvadástól". A játék lényege az együttműködés, a kapcsolatrendszerek építésének tudatosítása.

- „Háromrészes krokodil:" A résztvevők létszámtól függően 3/6/9 3-4 fős csoportot alakítanak. Három csoport alkot egy egységet, melyből az első csoportnak térbeli elhelyezkedésével, mozgásával a krokodil fejét, a második csoportnak a testét, a harmadik csoportnak a farkát kell demonstrálnia. A csoportok összehangoltságától függ, mennyire lesz sikeres az állatot bemutató közös produkció.

- „Élőgép-játék:" Az élőgép-játék hasonló célt szolgál. A 4-5 fős csoportok egy-egy előre megírt cédulát választanak a képző által felkínált lehetőségekből. Ezeken egy-egy gép neve szerepel, melyet csak az adott csoport ismer (kávéfőző, fűnyíró, mosógép, stb.). A feladat az, hogy rövid megbeszélés után szavak nélkül, de a működés hangjait utánozva közösen jelenítsék meg magát a gépet, nem pedig az általa/vele végezhető tevékenységet. A többieknek ki kell találni, milyen eszközről van szó.

- Csomók. Cél: az egymáshoz kapcsolódás megtapasztalása. A résztvevők csoportokként köröket alkotnak olyan módon, hogy válluk összeérjen. Becsukják a szemüket, és előre nyújtják a kezeiket egészen addig, amíg el nem érik valamelyik társuk kezét. Azután kinyitják a szemüket, és megpillantják a kezek zűrzavaros összefonódását. Megpróbálják kioldani a csomókat úgy, hogy közben nem engedik el egymás kezét. Ügyes

forgások, átbújások és átmászások segítségével kinyílik a kör. A feladat nagymértékű együttműködést, koordinációt, ügyességet és egyúttal intelligenciát követel.

IRODALOMJEGYZÉK

Módszertani Segédlet és TÁRS-program beszámoló kötet

Iskolai Közösségi Szolgálat:
http://www.kozossegi.ofi.hu/Contents/ShowContentByTitle?title=Let%C3%B6lt%C3%A9sek

TÁRS-program: http://www.kozossegi.ofi.hu/Contents/ShowContentByTitle?title=Let%C3%B6lt%C3%A9sek

Szakirodalom a közösségi szolgálat témájában angol nyelven

1. What-is-service-learning?: http://www.servicelearning.org/what-is-service-learning

2. Minnesota Egyetem Közösségi Szolgálat Központjának honlapja: http://www.servicelearning.umn.edu/

3. Barbara A. Lewis: The Teen Guide to Global Action, How to connect with Others (Near and Far) to create social Change, free spirit,USA, 2008

4. Barbara A. Lewis: The Kid's Guide to Service Projects, free spirit, USA, 2009 Evidence

6. Shelly H. Billing, (2000): Research on K-12 School-Based Service-Learning: The 5. Susan Benigni Cipolle: Service_Learning and Social Justice, Rowman and Littlefield Publishers, New York, 2010.

Builds. Phi Delta Kappan. **May 2000**. 658-664. http://www.civicyouth.org/PopUps/Billig_Service_Learning.pdf

7. Andrew Furco, (1996): Service-Learning: A Balanced Approach to Experiential Education, Barbara Taylor, ed., Expanding Boundaries: Serving and Learning (Washington, D.C.: Corporation for National Service, 1996), 2-6. http://www.conferences.uiuc.edu/FSI/PresenterMaterials2011/Campbell_Article.pdf

8. K-12 Service-Learning Standards for Quality Practice. National Youth Leadership Council. **2008** URL: http://nylc.org/sites/nylc.org/files/files/Standards_Oct2009-web.pdf

9. Christine I. Celio, Joseph Durlak, Allison Dymnicki (2011): A Meta-analysis of the Impact of Service-Learning on Students. Journal of Experiental Education. **2011, Volume 34, No2.** 164-181